Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 328. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 328. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, DECEMBER 9, 1952. VOL. LX.

ЧЛЕНИ КАБІНЕТУ ЗУСТРІЧАЮТЬ АЙЗЕНГАВЕРА В ПОВОРОТІ З КОРЕЇ

Нововибраний президент, ген. Двайт Д. Айзенгавер, приїхав на остров Вейк, по середині Тихого океану, крейсером Гелена, а йому на зустріч прибули літаком зі ЗДА члени його кабінету: секретар стейту Джан Доллес, секретар скарбу Джордж Гомфрі і секретар внутрішніх справ, губ. Доґлес МекКей з Орегону. Ще два інші провідні республіканці приєднаються до групи і вони вестимуть конференції під ча кінцевої стадії повороту Айзенгавера домів. З ним вертаються інші урядовці, між ними голова об'єднаних ген. штабів, генерал Омар Н. Бредлі пресовий секретар Джеймс Гаґерті і новопризначений секретар оборони, Чарлз Е. Вілсон.

Нововибраний президент виїхав був до Кореї серед таємних забезпечень автом з свого мешкання в Колумбійському уіверситеті в Ню Йорку в суботу 29 листопада в год. 5.30 ранку, а опісля літаком з літовища Мічел Філд з шости своїми прибічниками. Другий літак виїхав з представниками преси. Він заїхав до Кореї в понеділок, перебув там три дні, розмовляв з генералами, офіцерами й „простими" вояками, а оглянувши все, що йому було потрібне, пустився в дорогу домів. В год. 5.30 ранку в п'ятницю 5 грудня він прибув на остров Гвам, положений по середині Тихого океану і за годину всів на воєнний крейсер Гелена, щоб міг відпочити після довготривалої праці. Під час повороту мав зупинитися на Гавайських островах два-три дні, заки вибереться до Ню Йорку. З того, що Айзенгавер сказав публічно про свою подорож до Кореї, замітний вислів, що „нема панацеї", тобто чудоліку для перемоги в корейській війні без риску поширення цієї війни; друге: що не буде залишення корейського фронту; третє: навіть в теперішньому стані „багато можна зробити для покращання нашого становища—і багато буде зроблене".

Приїхавши до острова Вейк, деякі особи з оточення Айзенгавера виїхали літаком до Перл Гарбор, на Гавайських островах, щоб поробити приготування до зустрічі новообраного президента. Генерал Омар Бредлі приїхав сюди літаком просто з Гвам. Корабель Гелена приїде туди в четвер.

АЙЗЕНГАВЕР В КОРЕЇ

Під час своїх відвідин в Кореї, новообраний президент Двайт Д. Айзенгавер був у безпосередньому віддаленні від фронту. Під час своїх відвідин в тій воєнній зоні, ген. Айзенгавер (нахилений зправа) несподівано „застукав" в бункрі команданта одної частини південно-корейських військ, полк. Лі Сунґа.

КОНФЕРЕНЦІЯ НАТО РОЗГЛЯДАТИМЕ СПРАВУ НІМЕЦЬКОГО ОЗБРОЄННЯ

Париж. — Наступного тижня тут має зібратися чергова конференція Організації Північно-Атлантійського Пакту, одним з головних предметів нарад якої буде справа озброєння Західної Німеччини та західно-німецької участи в західно-европейській обороні. Вже тепер військові спеціялісти вважають, що цю справу навряд чи пощастить полагодити згідно з початковими плянами і передбачуваннями. Німецькі і аліянтські військові експерти, простудіювавши загальну політичну ситуацію, мали прийти в цій справі до таких висновків: Договір про Европейську Оборонну Спільноту, який передбачує озброєння Західної Німеччини, не буде ратифікований всіми країнами, які його підписали, раніше, ніж з кінцем червня наступного року. Деякі песимісти побоюються, що Франція готова взагалі не ратифікувати договору, який передбачує озброєння Німеччини. Щойно після ратифікації договору може початися практична організація західно-німецьких дивізій, що мають увійти в склад европейської армії. Ці дивізії, згідно з початковим пляном, мали б бути готові і вишколені вже до кінця наступного року. Проте, військові спеціялісти вже сьогодні не бачать таких можливостей, бо організація і вишкіл та забезпечення модерної дивізії вимагає сьогодні більше часу. До військової служби буде покликано насамперед 40,000 німецьких військових спеціялістів і рівночасно почнеться мобілізація 80,000 вояків. Хоч більшість з цих 120,000 німецьких новобранців становитимуть досвідчені вояки другої світової війни, проте їхня реорганізація і перевишкіл та познайомлення з новою зброєю і новою тактикою та стратегією вимагатиме більше часу, ніж це початково передбачувано. Виникає ще теж низка інших труднощів, які разом готові відтягнути включення Німеччини в активну західну оборону аж до 1954-го року. Всі ці проблеми будуть тепер предметом дбайливого розгляду та нарад на конференції НАТО в Парижі.

МОСКВА ПЛЯНУЄ АЗІЙСЬКИЙ КОМІНФОРМ

Ню Дельгі, Індія. — Тут з поінформованих джерел повідомляють, що в найближчому часі в Пекіні, столиці комуністичного Китаю, мав би бути зорганізований окремий комітет, який складався б з головних комуністичних представників всіх азійських країн та який керував би підривною комуністичною стратегією і роботою в Азії. Цей комітет відповідав би своїм функціям і цілям Комінформові — т. зв. Комуністичному Інформаційному Бюрові в Европі. З цих поінформованих джерел заявляють, що думку зорганізувати азійський Комінформ піддала Москва на останній „конференції миру" в Пекіні та що цю думку прийняли всі комуністичні представники. — Цей плян зв'язується теж із заявою Сталіна на недавньому 19-му з'їзді комуністичної партії в Москві про комуністичні „ударні бриґади" в світі та про совєтську готовість збільшити допомогу комуністичним „визвольним рухам" в Азії і в цілому світі. Ця допомога мала б в майбутньому відбуватися за посередництвом европейського і плянованого азійського Комінформів. Подробиці організації і діяльности того азійського Комінформу ще не відомі, — але вважається, що головну ролю там гратимуть китайські червоні, зглядно, вони мали б бути там головними виконавцями волі Москви. До того Комінформу мали б належати провідники комуністичних п'ятих колон всіх азійських країв і вони періодично відвідували б червону столицю Китаю та діставали там свої інструкції і спільно плянували свою підривну акцію. Рівночасно повідомляється, що в червоному Китаю перебуває тепер коло 3,000 совєтсько-російських „техніків", які допомагають комуно-китайському урядові „насаджувати соціялізм". Інформаціям про плянування азійського Комінформу західний світ приділює належну увагу.

Організація Горожанських Вільностей про присуд над шпигунами

Ню Йорк. — Американське Об'єднання для Горожанських Вільностей оголосило свої погляди на справу шпигунів — подружжя Розенберґів, — що їх засуджено на смерть. Обговорення цієї справи в Об'єднанні відбулося ще 17 листопада і в ньому брали участь директори окремих організацій, проте про вислід нарад не опубліковано тоді нічого, щоб не впливати на правний розгляд усіх подробиць і відкликів у процесі Розенберґів. Одначе, коли 24 листопада, Ню Гейвенський відділ Об'єднання звернувся до президента Трумана з домаганням пом'якшення кари, то Об'єднання окреслило акцію цього відділу, як самостійку, що провадилася без порозуміння і без затвердження управи. Головна управа Об'єднання Горожанських Вільностей не знаходить, щоб присуд у справі Розенберґів був викликаний міркуваннями політичного чи релігійного характеру. Якщо б навіть були правдиві твердження, що смертного присуду за такі справи у часах спокою досі ще не було, то все таки цей присуд „не є неспівмірний з розмірами провини", як це виявило довге й сумлінне правне дослідження цієї справи. Міркування, що в інших подібних випадках не було аж так суворих вироків, за гадкою управи Об'єднання, неправильне, поскільки Фукс також отримав найвищу кару, передбачену за його проступок законами його держави й це саме торкається інших подібних випадків.

Ізраїль відкидає комуністичні обвинувачення Праги

Тель Авів, Ізраїль. — Ізраїльський міністер закордонних справ в цілості відкидає празькі обвинувачення в тому, що ізраїльські дипломати вмішувалися у внутрішні справи Чехословаччини, і тому відкидає також домагання празького уряду відкликати ізраїльського амбасадора з Праги д-ра Арієля Леона Кубові. Кубові находиться тепер в Тель Авіві, де його запросив уряд здати звіт про празький процес, і він не має охоти вертатися до Праги на своє становище. Ізраїльський уряд твердить, що Прага не здійснила тих приречень, які сам президент Готвальд зложив в липні 1951 р. в справі еміґрації жидів із Чехословаччини, а саме, що 3,500 жидів зможе виїхати до Ізраїля. Мендель Н. Фішер, директор Жидівського Національного Фонду в ЗДА, заявив, що виринає потреба переселити 2,500,000 жидів, що живуть за залізною куртиною. У Відні знавці подають до відома, що празький процес показав світові, що Чехословаччина переоцінила свої господарські сили в виконанні нових п'ятирічок, і тепер, позбавлена довозу із Заходу, не може дати собі ради з тим тягарем, який на неї накладають Совєти.

Знову збито сім ворожих літаків в Кореї

Токіо. — Аліянтське далеко-східнє командування повідомило, що аліянтські літаки патролюючи вчора повітряні простори над Північною Корeєю, збили дальших сім ворожих літаків совєтського типу МІҐ. Це були найбільші одноденні втрати комуністичної авіяції в Кореї від половини вересня. Комуністичні літаки збито в двох повітряних битвах недалеко манджурського кордону на ріці Ялу. Тимчасом, сильні морози припинили в більшості бої на сухопутньому фронті, хоч на поодиноких секторах продовжувались сутички та перестрілки між патрульними відділами.

Китайські націоналісти виконують рейди на комуністичну територію

Гонґ Конґ. — Щойно тепер повідомлено, що ще в дні 8-го жовтня національно-китайські військові відділи, що вдержують свої бази на островах здовж побережжя провінції Чекіянґ, виконали два успішні рейди на окупований комуністами острів Чікваншан, віддалений заледви дві милі від китайського континенту. Рейд виконала одна компанія національно-китайських військ, перебраних у комуністичні уніформи. Націоналісти, вдаючи комуністів, скликали насамперед мітінґ комуністичних комісарів і політруків і тоді всіх разом зловили в полон. Здобувши нові інформації, вони ще тої самої ночі виконали другий рейд, у висліді якого 87 комуністів взято в полон, коло чотириста комуністичних вояків вбито та здобуто більшу кількість всякого роду зброї.

На інавґурацію нового президента вибирається мільйон людей

Вашингтон. — Голова Інавґураційного Комітету на 1953 рік, Джозеф К. МекГаралі, заявив, що інавґурація президента Айзенгавера буде найбільшою того роду парадою в історії міста Вашингтону. Вже тепер посипалися замовлення на приміщення в готелях, а нові замовлення приходять кожної години. Парада триватиме три дні. Надіються, що у ній візьме участь мільйон осіб, а витрати передбачені на понад мільйон долярів. Свято почнеться в неділю 18 січня релігійними маніфестаціями і симфонічним концертом, у понеділок будуть культурні імпрези, а у вівторок в полудне буде сама інавґурація нового президента, попереджена походом крізь вулиці міста.

Міні плянує резиґнацію з А.Ф.П. для об'єднання з К.І.О.

Вашингтон. — Джордж Міні, нововибраний голова Американської Федерації Праці, заявив, що він хоче зректися становища голови А. Ф. П. щоб уможливити переведення органічного об'єднання з Конґресом Індустріяльних Організацій. Міні каже, що сполука зовсім можлива і він, та голова К.І.О. Вартер Рутер, порозумілися вже для обговорення ці;ї справи на спеціяльній конференції „неґайно після Нового Року". Обидві організації винесли резолюцію про потребу об'єднання центральних робітничих організацій на останніх конвенціях, на яких переведено вибір голов після смерти їх дотеперішніх провідників.

Західні губернатори на нарадах

Фінікс, у стейті Арізона. — Губернатори з цілого тузіна західних стейтів і територій зібралися тут на річну конференцію, що триватиме два дні. Її предметом будуть потреби й проблеми західного обширу, головно „реклямація", тобто наводнення й поправа ґрунтів, дальше побудова шляхів, вища освіта і розв'язка проблеми американських індіян. На конференції заступлені такі стейти: Арізона, Каліфорнія, Колорадо, Айдаго, Монтана, Невада, Ню Мексіко, Юта, Вашинґтон і Вайтмінґ. Крім того „території": Аляска, Гаваї і Гвам. Стейт Ореґон не буде заступлений тому, що його губернатор Доґлес МекКей, призначений секретарем внутрішніх справ у кабінеті Айзенгавера, поїхав на конференцію на остров Вейк на Тихому океані. Зате прибули як гості запрошені губернатори стейтів Тексас і Вісконсін. Одним з промовців на конвенції буде комісар бюра реклямації в департаменті внутрішніх справ, Майкел В. Страус.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ ВШАНУВАЛА РОКОВИНИ ЛИСЕНКА

Ню Йорк. — 110-ту річницю з дня народження і 40-ву з дня смерти великого українського композитора і громадянина Миколи Лисенка — вшанувала українська громада Ню Йорку окремим концертом, що відбувся в залі Фешин Інституту в неділю 7-го грудня. Концерт відбувся старанням місцевого Комітету Об'єднаних Організацій, Музичної Секції при Літературно-Мистецькому Клюбі та при співучасти учителів Українського Музичного Інституту. Концерт започатковано американським гимном, що його відіграла на фортепіяні Ольга Дмитрів. Коротку промову про Лисенка і його творчість виголосив проф. Володимир Грудін, порівнюючи значення Лисенка для української музики із значенням Шевченка для української літератури. Атракцією мистецької програми концерту був широко відомий сьогодні вже сеніор українських оперових співаків — тенор Михайло Голинський з Канади, що відспівав Лисенка „Думу" і „Ой Дніпре" в першій частині та „Гетьмани" і „Ой одна я" в другій частині програми. На фортепіяні акомпаніювала Ольга Дмитрів. На ентузіястичні домагання публіки співак виконав ще два наддатки. Концертову програму започаткував баритон Осип Стецура, що при фортепіяновому акомпаніяменті п-ні Чапельської відспівав Лисенка „На городі коло броду", „Реве та стогне", — „Ой у полі криниченька" та „Безмежне поле". В. Цісик, теж при акомпаніяменті п-ні Чапельської, виконав дві композиції Лисенка на скрипці. Чи не з найбільшим ентузіязмом прийняла публіка солістку мецо-сопран К. Таранову, що виконала Лисенка: „Ой умер старий батько", — „Місяцю князю", „Гомоніла Україна", „Чом, чом чорнобров" та „Не співайте півні". Концерт закінчено українським національним гимном. Заля була майже заповнена.

Косенкіна закликає Вишинського „вискочити на волю"

Ню Йорк. — Оксана Косенкіна, яка вискочила була вікном на волю з совєтського консуляту в Ню Йорку чотири роки тому, написала листа до совєтського міністра закордонних справ, Андрія Вишинського, щоб він пішов за її прикладом і „вискочив з вікна на волю" так як вона зробила у свій час. Косенкіна сказала в своєму листі, що Вишинський, як освічена людина, розуміє значення особистої волі і йому ще не пізно об'єднатися з іншими для боротьби за волю. Вишинський очолює совєтську делеґацію до Об'єднаних Націй. За словами Косенкіни, він „служить східній справі", тобто комунізмові, довгі часи. „Ви, як інтелектуал і вчена людина, не можете вірити в комуністичний фанатизм. Ви знаєте й розумієте, що Кремль це Сталінова зброя, а ви його знаряддя. Отже для якої цілі ви служите оцій східній справі?" — питається Косенкіна Вишинського.

Почалася комуністична „чистка" теж в Східній Німеччині

Берлін. — Таємна поліція в совєтській зоні Німеччини почали масові арешти між високими комуністичними урядовцями, що правдоподібно матиме свій кінцевий результат в подібному судовому процесі, як це недавно відбувся в Парзі. Першою жертвою цеї „чистки" впав міністер торгівлі і постачання — Карль Гаманн, якого заарештовано кілька годин після його звільнення з того міністерського посту. Його робиться відповідальним за недостачу товарів широкого вжитку. —

Еспанські робітники дістануть „13-ту платню"

Мадрид. — З еспанських робітничих кол повідомлено, що уряд ген. Франка робить заходи, щоб всі працедавці признали затрудненим ними робітникам додаткову винагороду у висоті одномісячного заробітку. Ця 13-та платня мала б допомогти робітникам вийти з тих господарських і фінансових труднощів, в які вони попали внаслідок постійного збільшування коштів прожитку. З цеї одноразової допомоги скористає коло 6,500,000 еспанських робітників.

ХУРТОВИНА НА ЗАХОДІ ЗАСИПАЛА СІМ ПОТЯГІВ

Сан Франсіско. — Сім пасажирських залізничих потягів, якими їде 1,347 осіб, спинилися серед сніговії на шляху між Каліфорнією й Ореґоном на 24 годин, заки їм удалося вирушити в дальшу дорогу в неділю. Остання сніговія це найгірший буревій в теперішньому сезоні, який навістив чотири західні стейти. Після початкового снігу прийшли дощі і це дало спромогу потягам рушити в дальшу дорогу. Одначе інші шляхи, за винятком залізничих, засипані снігом до тієї міри, що припинений увесь рух на великих просторах. В наслідок дощу, який прийшов після снігу, води в ріках виступили з берегів і повідь пошириться на катастрофальні розміри з рік Рошен Рівер, Федер Рівер, Юба Рівер та інші. Чотири потяги, що їхали в північнім напрямі, застрягли були в околиці Донсмюїр і Реддінґ Ґербер а три, що їхали в південному напрямі, зупинилися в Кламат Фоллс, в Ореґоні. У одному потязі, що їхав на північ, находилося 108 фармерських делеґатів, що їхали на конвенцію в Айова. Бюро погоди в Сан Франсіско сповіщає, що найгірша фаза буревію минула, бо сніговиця пішла у східному напрямі.

Нюйоркський ЗУАДК помагає в справах іміґрації

Ню Йорк. — Нюйоркський відділ Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету, на засіданні, що відбулось минулого тижня дістав запевнення від адв. Михайла Родика, який недавно повернувся з посту европейського директора ЗУАДК-у, що він буде давати інформації в справі залишенців ДіПі в Европі для уможливлення спровадження їх до Америки чи то на підставі квот країн, звідки вони походять, чи на підставі вигаслого закону про ДіПі, якщо такі скитальці належать до кляси „3с." Адв. Родик буде постійно урядувати в цих справах кожного вівтірка від год. 5 до 8 ввечір в домівці нюйоркського відділу ЗУАДК-у під ч. 11 Іст 7-ма вулиця. Туди прохається приносити одяги для европейських скитальників як теж і пожертви. Бюро відкрите кожного дня в год. 5-8 ввечір, а в суботу в год. 12-5 попол.

Плянується репрезентативну програму Українського Дня в Джерзі Сити

Минулої суботи відбулися в Джерзі Сити чергові наради Ділового Комітету для підготовки Українського Дня в Надгудсонській окрузі, що має відбутися в одній з репрезентативних заль Джерзі Сити та дату якого остаточно встановлено на день 25-го січня наступного року. Цей день, як уже повідомлено, має бути проголошений губернатором стейту Ню Джерзі Алфредом Дрисколем та посадником міста. Заходи в цій справі продовжує адв. Марсел Ваґнер. На зборах Ділового Комітету минулої суботи обговорювано головно програму, що має бути під кожним оглядом репрезентативна та дати місцевому населенню найкращі зразки української культури. В мистецькій програмі Українського Дня, як уже повідомлено, виступить Хор „Думка" з Ню Йорку, молода канадійсько-українська скрипачка-віртуозка Донна Гресько, балетна школа прімабалеріни Валентини Переяславець, як теж деякі солісти. На єдиного українського промовця в програмі цього дня запрошено редактора „Свободи" д-ра Л. Мишугу. Робиться заходи, щоби на тиждень перед Днем влаштувати в одному з виставових вікон в центрі міста українську мистецьку виставку та дати цим можність широким колам американського громадянства познайомитись зі зразками українського мистецтва. Комітет рішив запросити до спільної участи в підготовці та влаштуванні того Дня всі дооколишні українські громади і цею дорогою звертається до них, щоб на цей день, отже на 25-го січня, — вони не влаштовували жадних інших імпрез.

Вшанування пам'яті Б. Лепкого в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Мистецька Кураторія УВАН вшанувала пам'ять поета Б. Лепкого з нагоди 80-річчя з дня його народження. Святкування відбулося в залі Літ. Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Програма складалася з промови пані д-р Софії Рабій-Карпінської, яка доповідала про „Літературну спадщину Б. Лепкого", а після її, з чуттям виголошеної доповіді, ділився своїми спогадами про Б. Лепкого його брат Лев, який подав цікаві подробиці про тло, на якому виплекалась творчість Богдана, та живо змалював атмосферу, серед якої ріс та жив великий поет. Після того дехто з присутніх подав до відома згадки про окремі моменти з діяльности Б. Лепкого.

НАПРУЖЕННЯ В ТУНІСІ ПІСЛЯ ВБИВСТВА РОБІТНИЧОГО ПРОВІДНИКА

Туніс, Туніс. — У французькому Тунісі панує далі напруження після невиясненого досі вбивства провідника робітничої юнії Ферлата Гачеда. Французька влада обмежила рух на вулицях Тунісу до денних годин, і сильні поліційні патрулі дбають про порядок у місті. Висувають три здогади, хто міг убити робітничого провідника Гачеда. Французькі джерела твердять, що вбивниками були комуністи, або ті арабські націоналісти, які були суперниками тієї робітничої юнії, в якій Гачед був головою. Цей свій здогад підкріплюють французи тим, що вбивства доконали саме тоді, коли в ОН відбувається дискусія над справою Тунісу, отже націоналісти або комуністи хотіли вбивством заогнити положення в Тунісі. Та французи не заперечують і тієї можливости, що вбивником міг бути хтось із французьких крайніх кіл, які противні наданню більших прав арабському населенню Тунісу. Положення в Тунісі гіршає ще й тому, що номінальний володар Тунісу, 73-річний бей Сіді Мохаммед ель-Амін баша, легко захворів, і не може розпочати прямих переговорів із французами. Тіло вбитого Гачеда відвезли французи на острів, де його мають похоронити в рідній місцевості. В Тунісі проголосили арабські робітники страйк. Ройтер повідомляє, що і в французькому Марокко вибухли заворушення проти европейців, в яких дві особи були ранені і дев'ять арештованих.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сиטі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ РОБІТНИЧИЙ ПРОВІД

„Динамічний" голова юнії Юнайтед Отомобіл Воркерс, Волтер П. Рутер, зістав обраний президентом Конґресу Індустріяльних Організацій. Це дуже спосібна й енерґійна людина, амбіції якої, як уже тепер заповідають, сягають аж до Білого Дому. А що має всього 45 років, то ще залишається йому багато часу на здійснення цеї корони усіх амбіцій. Вихований батьком в дусі німецької соціялдемократії Рутер змалку виріс в юнійному русі, завжди агресивнім, тісно зв'язаним з політикою. Це й заважило на його виборі, хоч не обійшлося тут без важкої боротьби. „Архаїчний" його противник, Аллен С. Гейвуд, років 64, програв, але виголосив такий теплий заклик до згоди, що делеґати аж розплакались. Рутер не буде в організації тим, чим був його попередник, Филип Моррей. Не має він того теплого серця, яке мав Моррей і яке притягало людей до нього. Хоч Гейвудові не сталася ніяка кривда, бо його обрано першим і діючим віцепрезидентом і він матиме навіть більшу платню від Рутера, проте його прихильники не можуть погодитись з програою. Заноситься на поважні тертя в організації. Та покищо найважливіше, що Конґрес Індустріяльних Організацій має нового президента, який дасть скоро відчути своє нове становище. Він відбув „практику" навіть в Совєтах як звичайний робітник, організував юнії й не один робітничий страйк, між іншим і в Дженерал Моторс, що тривав 113 днів. Він добре визнається на високій політиці. Двічі пробувано спрятати його з цього світу. Стрілянину приписують комуністам, але доказу нема, бо досі не зловлено напасників.

Рутера вибрано минулого четверга на конвенції КІО в Атлантик Сиטі, по смерти Ф. Моррея, що помер 9 листопада. Як знаємо, 21 листопада помер Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, яка щодо членства вдвоє більша від КІО. Новим президентом АФПраці став Джордж Міні. Тут не було боротьби, бо ніхто не сумнівався, що хтось інший може бути кандидатом. Іншими словами особа нового президента була приємлива для усіх фракцій АФП. Міні теж виріс в робітничій хаті і юнії. Він знаменитий промовець, що, — як кажуть — може переговорити навіть Джана Л. Луїса, аґресивного голову Юнайтед Майн Воркерс. Таке сталося в Сан Франсіско, в 1947 році, як Конґрес ухвалив закон Тефта-Гартлі. Луїс був проти того, щоб екзекутивні урядники складали афідевіти, заявляючи, що не були комуністами. Міні був іншої думки і виграв. Тоді Луїс, відомий з своїх демагогічних виступів, покинув з своєю юнією вдруге АФП. Міні завжди гостро виступав проти комуністів і був одним з перших, що назвав Світову Трейд-Юнійну Федерацію „комуністичною", себто контрольовану комуністами і Кремлем. АФП ніколи не дала себе втягнути до цеї Федерації, в противенстві до Конґресу Індустріяльних Організацій. Це тепер не має значення, бо КІО виступив вкінці з Федерації. До того Рутер є завзятим ворогом комуністичних інфільтрацій.

Такими є нові предсідники двох найголовніших робітничих організацій. Ще згадаємо, що як тільки Міні став президентом АФП, зараз почав гоїти рану, яка повстала 17 років тому, коли прихильники індустріяльного юніонізму відірвались від АФП і заснували КІО. „Вертайте назад до дому праці", повторяв постійно Вільям Грін. Це ввійшло тепер у програму АФП. Міні назвав це „змаганням до чесного замирення".

Подібні голоси піднімались теж і на конвенції КІО в Атлантик Сиטі. Теж і Рутер запевняв у своїй промові по виборі, що й він змагатиме до злуки з АФП.

На потребу злуки впливає тепер ще й те, що організоване робітництво хотіло б поставити один сильний фронт проти евентуальних намагань нової адміністрації в Вашинґтоні зменшити його впливи.

Відвідини в Кореї

Минулого тижня нововибраний президент Д в а й т Д. Айзенгавер здійснив свою передвиборчу обіцянку і відвідав Корею, щоб наочно переконатись про положення та про можливості „чесного замирення". Відвідини Айзенгавера, в товаристві якого був голова об'єднаних ш е ф і в штабів ген. Омар Бредлі, новопризначений секретар оборони Чарлз Е. Вилсон та деяка кількість інших осіб, що грають або гратимуть головну ролю в американській політиці і обороні, відбулися в найбільшій таємниці та в суворих заходах охорони. В Ню Йорку в головній квартирі новообраного президента було призначено навіть низку фіктивних зустрічей та подано низку інформацій, призначених спеціяльно на те, щоб маскувати відвідини Айзенгавера в Кореї. Першу вістку про ці відвідини подано щойно тоді, як Айзенгавер вже був в поворотній дорозі до Америки та поза зоною загрози для нього.

Всі ці заходи були пороблені із зрозумілих причин, бо кожна спроба замаху на життя майбутнього президента з боку червоних могла б мати найбільш скомпліковані наслідки не тільки для Америки, але й для світу. Тому теж поїздка Айзенгавера була великим риском, який надає цій поїздці ще більшого значення.

Немає сумніву, що причиною рисковних відвідин Айзенгавера в Кореї була не тільки передвиборча обіцянка, але й бажання майбутнього президента дістати з першої руки всі потрібні інформації, які допомогли б йому виробити собі на цю справу правильний погляд та уможливили найти правильну розв'язку. Можна б мати застереження, що три дні побуту в країні, що перебуває у воєнному стані, це короткий час на те, щоб могти зорієнтуватись в положенні. Але зважаючи на всі ті найперші джерела інформацій, які стояли Айзенгаверові до розпорядження, як теж його власний воєнний досвід, що дозволяє швидко орієнтуватись у воєнному положенні, — ген. Айзенгавер є сьогодні без сумніву найкраще поінформованою людиною в корейській справі, її можливостях і виглядах.

Що доказують відвідини Айзенгавера в Кореї? На підставі короткої заяви самого генерала, як теж з різних коментарів на тему його поїздки можна поробити такі висновки:

Нововибраний п р е з и д е н т вважає війну в Кореї не відрубною справою самою для себе, але важливим, якщо не найважливішим епізодом світового положення та східно-західного конфлікту в світовому маштабі. Ген. Айзенгавер заявив, що його уряд вважатиме своїм обов'язком піддержувати оборонні зусилля та змагання до волі всіх народів світу, виходячи із заложення, що „воля і мир є неподільні".

Поїздка ген. Айзенгавера до Кореї в дальшому переконує, що Америка не тільки не думає залишити ту країну напризволяще, але навпаки, рішена скріпити свою допомогу для неї. Особисті враження Айзенгавера з побуту в Кореї, з нужди і руїн в корейських оселях та терпінь і трудноців на фронті, гратимуть в цьому свою ролю.

Із цеї поїздки та заяв і коментарів у зв'язку з нею виходить, що ген. Айзенгавер є проти поширення корейської війни. Він признає, що теперішній х а р а к т е р тої війни створює багато обмежень і перешкод для її закінчення, але він не виявив жадних тенденцій до скасування тих обмежень, щонайменше не виявив їх тепер.

Проте, ген. Айзенгавер твердить, що не зважаючи на всі ті обмеження і трудноці, ще навіть в їх рямках можна багато дечого зробити для поліпшення аліянтських позицій та запевнив, що це буде зроблене.

Сьогодні могло б здаватися, що відвідини нововибраного президента в Кореї не принесли жадної основної зміни ані в його поглядах на корейську війну, ані в його наставленні та плянах, бо все те, що сказав він сам та що сказали інші у зв'язку з цею поїздкою вже було сказане в такій або іншій формі раніше. Це може відповідати правді, коли мова про принципи. Але відвідини в Кореї могли внести в ці принципи і пляни цілу низку подробиць, які, після їх переведення в життя, можуть виправдати і нагородити великий риск, що був зв'язаний з тою поїздкою.

Микола Чубатий

Ватикан, Москва та Україна

II

Прямуючи об'єднати з Римом православний світ східної Европи, Рим мусів працювати серед двох позірно релігійних, а на ділі серед двох суто політичних ідей — польської католицької місії на сході та московської ідеї третього Риму. Тому, співпрацюючи з Польщею, Рим діставав клеймо польонофільства. Російські православні імперіялісти постійно ідентифікують католицтво на сході Европи свідомо однобічно з інтересами великої Польщі. Ту російську леґенду повторюють нерідко й деякі українці.

Співпрацював Рим з Москвою, так діставав клеймо москвофільства. Правда, впродовж сімсот літ римських заходів об'єднати православний східно-европейський світ з Апостольським Престолом Ватикан зробив неодну помилку в користь одної та другої сторони. Такою помилкою римської політики було попирання латинського католицтва на українських землях окупованих Польщею в 14-тім століттi по упадку західно-української держави Романовичів (1349). Коли в другій половині 14 століття Польща пішла на завоювання якнайбільше українських земель з кличем навернути ці „схизматицькі землі" на латинське католицтво, то на поміч Польщі рушив мало не ввесь католицький західний світ.

Манастирі домініканів та францісканів на українських землях наповнилися в більшості не поляками — мадярами, італійцями, німцями, французами та ще деким. В столиці західної України, в Галичі, створено (1375) латинську митрополію, що скоро перенеслася до Львова та стала головною квартирою римо-католицтва на українських землях аж до наших днів (1945). Проти кожного православного єпископа в Перемишлі, Холмі, Володимирі, Луцьку а згодом навіть в Кам'янці та в Києві, поставлено римокатолицьких єрархів, що м а л и з а с т у п и т и східних православних.

Що вже й тоді, в часі ґ е н е р а л ь н о ї р и м о-католицької офензиви на українські землі, Рим мав чисто релігійні цілі та виключав політичні, видно з того, що встановляючи латино-католицьку ієрархію на Україні Рим плянував створити українське римо-католицтво. Встановляючи львівську римо-католицьку митрополію в Галичі (Львові) папська булла ставила вимогу, щоб перший митрополит був української (руської) національности, або щоб принаймні знав українську мову. І дійсно першим галицьким римо-католицьким митрополитом став якийсь Матвій з львівських німців. Перший римо-католицький єпископ Перемишля був таки якийсь українець, на що вказувало б його українське ім'я „Іванус".

Оце форсування латинського католицтва на українських землях було великою помилкою, бо воно викликало сильний спротив українського населення проти насаджування в Україні чужої латинської церковної культури. Після біля 150-літнього кондомініюм поляків та німців в римо-католицькій Церкві на Україні вкінці таки римо-католицтво зідентифікувалося тут з польщиною. Розпочалася завзята культурна боротьба поміж місцевою східно-християнською українською культурою та наступаючою польською, римо-католицькою. Ця боротьба дожила нашої пам'яти та виглядає, що її остаточно зліквідували аж большевики.

Для інтересів Риму ця боротьба мала найменше бажані наслідки, бо витворила ненависть серед українського населення не тільки до латино-польського католицтва, але до католицтва взагалі, чого не було за часів західно-української держави 13 та 14 століття. Щойно тоді православіє стало національною вірою українців, якого треба було боронити всіми способами. Галичина, наражена на найбільш брутальний наступ латинства, зокрема у Львові, ставила йому, як православна, найзавзятіший опір.

В Римі завважили це вже по кількох десятках літ, бо вже в першій половині 15-го стол. ми спостерігаємо відворот від тої церковної політики, що попирала римо-католицтво на українських землях як засіб польських політичних інтересів. В римо-католицьких манастирях західної України помітні конфлікти поміж ченцями польського походження та неполяками. В Римі назріває новий плян церковної політики на сході Европи. Не латинське католицтво, безнадійне на тих теренах, стає тепер ціллю Риму, але церковна унія православних з Католицькою Церквою як рівних з рівними. Православні, що приступали під владу папи діставали право не тільки зберігати всі обряди та канонічне право східної Церкви, але також свій автономічний лад.

Перший раз на велику скалю Рим спробував свою нову церковну політику приєднання православних шляхом церковної унії на Соборі Фльорентійськім, плянуючи втягнути в церковну унію цілу східну Европу — Україну, Білорусь та Московщину. Фльорентійська Унія була рівночасно першою пробою, як до тої нової римської церковної політики віднесуться Польща та Московщина. І Польща і Москва віднеслися, кожна з інших рацій, до всякої церковної унії вповні неґативно. Обі ворогуючі зі собою сторони погодилися на цім, що церковна унія, створена в Фльоренції, має бути знищена. „Польща хотіла об'єднання православних з Католицькою Церквою, пише польський історик Анатоль Левіцкі, але не в такий спосіб, як це сталося у Фльоренції шляхом церковної унії, тільки шляхом поширення латинства". „Коли б ангел згадав тобі ім'я папи, говорив московський сучасний митрополит Йона, то проклени його, бо це голос диявола".

Москва хотіла чогось більшого як стати церковною провінцією під владою папи, вона хотіла стати самим Римом, його пересмцем. Коли ж патріярх Другого упадаючого Риму, Візантії, був за згоду з папою, Москва пориває зв'язки з Візантією та проголошує самовільно автокефалію московської Церкви — (1448), щоби скоро, по упадку Візантії в руки турків, проголосити себе Третім Римом, спадкоємцем Візантії.

Такі амбітні пляни Москви, що все ще формально була під татарами, не могли навіть снитися творцям римської церковної політики, тому Рим все ще потішався, що ідея церковної унії буде прийнята в Москві, коли ця переконається про прихильність Риму до Москви. Рим став давати докази прихильности до Москви і мимоволі поміг Москві розбудувати теорію московського церковного та політичного наслідства по Візантії. Подружжя Софії Палеольогівної з великим князем Іваном III Василевичем підготоване і переведене Римом не тільки не принесло ніякої користи для церковних плянів Риму, але ще дало Москві династично-юридичну основу вважатися наслідником Візантії. При повнім помішанню в Москві церковних справ з державними це дало кріпку основу московській теорії про Москву — Третій Рим. Одначе й це не стало кінцем промосковської політики Риму, навпаки її початком.

Стоячи при тому, що не латинство, але церковна унія православних східної Европи з Римом, є офіціяльною політикою Риму, на Москву були все ще звернені очі осередку католицької Церкви як на шлях реалізації унії. Здійснювати свої церковні пляни на сході Европи іншим шляхом, через Київ та Церкву України і Білорусі, ще тоді в римських кругах не вважали можливим. Політика здобування прихильности володаря Москви для справи церковної унії приязню з боку папи була на велику скалю розгор-

(Продовження на стор. 3.)

Закордонна політика Британії

(Лондон). — Це назва доповіді заступника голови Інтернаціонального Бюра Фабіянського Товариства в Лондоні Тома Мек Кіттеріка. Доповідь відбулася 23 листопада 1952 р. в приміщенні Австрійського Клюбу. Фабіянське Товариство, засноване тому 70 літ, з участю Бернарда Шова, подружжя С. і Б. Вебб, Г. Ґ. Веллса і інших визначних діячів культури і політики в Англії, ставить собі завдання науково досліджувати політичні і господарські проблеми і подавати наслідки своєї праці для використання політичним організаціям.

МекКіттерік у своїй доповіді подав свій погляд на закордонну політику кожної держави: вона не має на увазі симпатії чи антипатії до тих чи інших сусідів. Закордонна політика кожної країни означена її положенням у світі, яке не так легко змінити, бо воно дане природою, розвитком сусідів і минувшиною. Доповідач ствердив, що, наприклад, зовнішня політика Совєтської Росії має ті самі цілі, що й царська Росія, тільки в іншій формі. Політика Англії теж має свої постійні лінії, яких не може змінити та чи інша партія, коли приходить до влади наслідком перемоги в виборах. Тому, наприклад, політика теперішнього консервативного уряду Англії продовжує зовнішню політику попереднього соціялістичного уряду.

Після I і II світових воєн ситуація Британії в світі дуже змінилася. Перед I світовою війною 1914 р. Англія була рішальна в світовім господарстві: Англія купувала дешево сировину з чужих країв або із своїх колоній і перероблені сирівці, як готові товари, могла продавати з вигодою для себе по цілому світі. Від цього мали користь не тільки промисловці, але також робітництво і все населення Британії. Господарський рівень населення Британії був один із найвищих у цілому світі, і тепер також є досить високий, як рівняти з іншими народами Европи. Тоді могла Британія вести дійсно незалежну політику в світі.

Тепер справді незалежну політику ведуть інші дві світові великодержави: Америка і Совєтська Росія. Англія не може собі дозволити „блискучого відокремлення" або невтралізму, до якого мають нахил нові азійські великодержави, як напр., Індія. В Британії є глибоке переконання, що її інтереси тісно зв'язані з інтересами Злучених Держав.

Це не значить, що Британія стала „сателітом" Америки. Британія може поставити свої домагання і з ними американський уряд числиться більше ніж з бажаннями інших держав. Однак, Британія розуміє межу своїх спроможностей і свою заінтересованість у тім, щоб західний світ був об'єднаний супроти різних імперіялістичних небезпек. Звичайно, є навіть в британській пресі голоси критики щодо британської зовнішньої політики. Так, саме 23 листопада ц. р. посол до парляменту з групи Бевана, Том Драйберґ, написав, мовляв, політика міністра теперішнього уряду Ідена ще більш „прислужницька" відносно Америки, ніж „була політика Бевина і Моррісона".

МекКеттерік відкидає ці обвинувачення, як безпідставні. Він звернув увагу на те, що з погляду Америки і з об'єктивного становища, центр світової політичної рівноваги перенісся з Европи десь в Азію. В боротьбі великодержав за перевагу в світі азійські країни, як наприклад, Індія, займають окреме становище „третьої сили". Такою „третьою", невтральною силою Британія не може бути. МекКеттерік висловив здогад, що також комуністичний Китай, при відповідній тактиці з боку західних великодержав, зможе перейти до табору невтральних, бо для Китаю опіка Москви незалежно від однотипности режимів, не дуже приємна. Приклад Югославії показує, які можуть бути несподіванки в відносинах між комуністичними державами.

МекКіттерік спинився на справі озброєння Німеччини, з погляду інтересів Британії. Уряд Партії Праці ставив домагання, щоб озброєння Зах. Німеччини почати тільки тоді, коли інші держави Зах. Европи дістануть можливість належно озброїтися. Британія не може поставити себе і інші держави Західної Европи під повторну небезпеку союзу між двома озброєними великодержавами — Росією і Німеччиною, як це вже бувало в минулому. (Недавній приклад — союзу Гітлера з Сталіном в серпні 1939 року, що мав ціль — розділити світ між двома диктаторськими державами).

МекКіттерік не бачить безпосередньої небезпеки для миру в Европі. Тут відносини між СССР і Заходом більш менш устабілізовані. Небезпеки грозять в Азії, де є кілька огнищ, з яких міг би початися світовий конфлікт. Доповідач уважає, що головне завдання політики Британії буде — рівновага сил у світі, при якій можливість нової світової війни була б обмежена.

Після доповіді була дискусія. Від українців узяв слово проф. П. Феденко, який звернув увагу на воєнні і психологічні готування Москви проти вільного заходу. Він пригадав французьку приказку: — „Володіти — значить передбачати". Москва має свій плян у міжнародній політиці, який вона послідовно й уперто здійснює. Цього виробленого пляну Захід не має, він реаґує тільки на ті чи інші почини Москви. Напр., Москва в цілім світі використовує національне відродження колоніяльних народів для поширення свого впливу. Однак Захід дуже мало звертає уваги на національні проблеми під комуністичним режимом Москви. Є навіть тенденція ці проблеми замовчувати. Вираз із листа чеського патріота 17 століття Я. Коменського про політику англійського Лорда Протектора О. Кромвелла можемо приложити і до сучасности: „Чи нічого не треба окрім наживи"? (An præter Mammona nihil quæritur?).

П. А.

П. Заярський

ПОЕТ-ГРОМАДЯНИН

Пам'яті видатного українського поета-борця і мученика за волю України Павла Грабовського. В день 50-ліття з дня його смерти

(1)

П'ятдесят років тому 29 листопада 1902 р. в снігах похмурого Сибіру на засланні помер Павло Арсенійович Грабовський . . . Помер на 38 році свого безмірно тяжкого життя. Видатний поет і незломний борець за свободу, великий мученик і страдалець за народ, непримиренний ворог усякого деспотизму і неволі та неправди, ревний оборонець прав поневоленого народу, непохитний борець за правду і справедливість, полум'яний патріот України — Павло Грабовський був попередником тих багатьох тисяч українських письменників і культурних діячів, що в нелюдських муках та стражданнях гинуть в російсько-б о л ь ш е в и цьких північних концентраційних таборах та засланнях.

Згадуючи своє дитинство, Павло Грабовський писав у своїй автобіографії: „Змолоду я був трохи химерної вдачі, смиренної, хоч і запальної, легко переймався жалем та товариським почуттям . . . , а як підріс трохи, мене тягнуло до всього надзвичайного та романтичного, і мені хотілось прийняти муки за Христа." І з 18 років свого життя до смерти своєї передчасної Павло Грабовський був справжнім мучеником за найкращі, найвеличніші х р и с тиянські ідеали, несучи непохитно тяжкий хрест мук і страждань за Україну, за Свободу, за Правду! Не можна без подиву і захоплення згадувати про цю надзвичайну людину, про цього великого праведника, про цю кришталько чесну людину.

Павло Грабовський народився 30 серпня ст. ст. 1864 року в с. Пушкарному, Охтирського повіту на Харківщині в родині паламаря. Його батько помер у молодому віці, залишивши п'ятеро дітей. Павлові було тоді вісім років. Вже з раннього дитинства довелося йому зазнати гіркого бідацького життя. Року 1874 мати віддала його до охтирської бурси. Вчитель-піп, родом москаль, дуже вороже ставився до дітей-українців, а зокрема до Павла Грабовського. Року 1879 П. Грабовський перейшов до Харківської семінарії. З великим захопленням молодий хлопець читав книжки про життя святих, а пізніше книжки про життя та вчення грецьких та римських філософів. Особливо великий вплив на Грабовського мали українські народні пісні та безсмертна поезія великого Кобзаря України. Пізніше Грабовський з великою пошаною і любов'ю ставився до творчости Франка і Лесі Українки. В семінарії Грабовський пробув 4 роки, і року 1882 був заарештований з забороненими протицарськими книжками. Два роки після цього Грабовський жив на селі під поліційним доглядом, дуже бідував і не мав роботи. На весні 1885 року повернувся до Харкова. Восени Грабовського взяли в солдати. Як політично ненадійну людину, Грабовського відсилають до Ташкенту, де він мав відбувати солдатську службу. Але Грабовський не встиг доїхати до Ташкенту, як по дорозі в м. Оренбурзі його арештують і перевозять до Харківської в'язниці. За належність до революційної організації Грабовського засудили на 5 років заслання до м. Балаганська Іркутської губернії. Але через рік Грабовського знову заарештували і після трьох з половиною років перебування в тяжких умовах у царській в'язниці його засудили на каторгу. Тільки завдяки стараннням адвоката Спасовича каторга замінена була засланнім до непривітного Вілюйська Якутської губернії. Це були найгірші місця заслання. Страшні морози, суворий клімат, надзвичайно тяжкі умови життя — все це підірвало здоров'я Грабовського і довело його до передчасної смерти.

За що ж так люто покарала російська царська влада вже покараного поета? За сміливе слово в оборону жертв звірячої кривавої розправи, що її вчинили царські посіпаки над безборонними засланцями в березні 1889 року. За відмову йти в люту зиму без одежі і харчів на далеку глуху північ Якутської губернії засланці зазнали від конвою нечуваних знущань: багатьох засланців перестріляли, покололи баґнетами, кількох засланців царський суд засудив до смертної кари. Ця подія відома в історії під назвою „Якутської різанини". Грабовський, обурений цими діями російського самодержавства, написав гострий протест під назвою „Російському урядові". Цей протест був підписаний ще кількома засланцями. Сотні примірників видрукованого протесту розійшлися по всій Російські імперії і справили величезне враження на найширші верстви суспільства. „Кров наших товаризів викличе новий запас революційної енерґії, більший ступінь напружености в боротьбі проти деспотизму, в боротьбі за краще майбутнє," — такі сміливі слова пролунали по всій величезній тюрмі народів і зробили своє діло! Року 1897 Грабовського перевели до Якутська, а 1899 року до останнього місця заслання — Тобольську.

Не зважаючи на невимовно тяжкі умови життя, П. Грабовський крім щоденної тяжкої праці заради шматка хліба, знаходив ще час і для своєї літературної праці. Грабовський багато читав, вивчав чужі мови, писав вірші, статті, переклади, листувався з українськими письменниками. Ще з Іркутської тюрми Грабовський почав посилати до галицьких часописів свої твори. Ці твори друкувалися в „Зорі", „Народі", „Житті і Слові", „Правді", „Дзвінку", „Літературно - Науковому Віснику" та інших виданнях. Прихильний лист Івана Франка, повний співчуття і доброзичливости, підбадьорив поета і надав йому нових сил для творчої діяльности. В 1897 році Іван Франко вмістив у журналі „Життє і Слово" палку замітку про Грабовського. Обурюючись із знущань російської влади над тяжко хворим поетом, Франко звертався до Грабовського з такими теплими словами: „Знай, що тут, далеко, в Рідному Краї, тебе знають і люблять і що ім'я твоє рясніти́ме в ряді тих наших мучеників, що, наче стяг бойовий, ведуть і вестимуть цілі покоління до боротьби з усякою самоволею, з усяким гнітом, чи то індивідуальним, чи то національним."

Великим і щирим приятелем Грабовського був і Борис Грінченко. Він давав нещасному поетові і матеріяльну і моральну допомогу, не боячись царського уряду. Опубліковані в Києві в 1940 році листи Грабовського до Грінченка виявляють повною мірою це надзвичайно сердечне співчутливе ставлення Грінченка до поета-засланця. В одному з листів Грабовський висловлює велику подяку своєму щирому приятелеві:

„Велике Вам спасибі, дорогий брате-земляче, за Ваш прихильний лист; ледве сльози не закапали з радощів, читаючи . . ."

Леся Українка присвятила Павлові Грабовському свою поему „Одно слово", в якій яскраво подала образ засланця-поета на далекій чужині Якутщині і з граничною майстерністю і поетичною силою висловила його велику тугу за ВОЛЕЮ!

Літературна праця та листи з Рідної України від своїх друзів були єдиним світлим промінем у тяжкому житті поета-мученика, що терпів нелюдські муки, сумуючи за Україною, пориваючись думками до свого улюбленого Рідного Краю!

(Продовження буде).

Микола Андрусак

СЬОГОЧАСНЕ УКРАЇНОЗНАВСТВО

(Закінчення)

Біда, що люди, які не знають про обсяг українознавчих дослідів, хочуть диктувати дослідникам - українознавцям, що вони мають досліджувати. В науці кожна проблема минулого й сьогочасного може бути предметом дослідів і дискусії, якщо тільки дослідник вносить до якоїсь проблеми новий матеріял чи власний новий погляд. Виясновання проблем минулого має значення й для сьогочасности. Ось возьмім непокірливу супроти українського національного уряду „пашківську республіку"; саме на її території в XII. ст. були болохівці з своїми князями, що бунтувалися „проти галицького короля Данила й воліли мати над собою татарську зверхність. Грушевський в одній з своїх початкових праць у „Записках Наук. Товариства ім. Шевченка" у Львові назвав цей бунт болохівців „громадським рухом на Україні" і ще після розвалу нової української держави, якої він був творцем і проти якої виступала „пашківська республіка" Грушевський в органі українських соціялістів - революціонерів „Борітеся — поборете" у Відні, згадуючи про цей бунт болохівців, писав, що він вихований на засадах строгого демократизму вважав, що нарід має право розрахуватися з власною державою, якщо вона не відповідає його вимогам. Ця думка Грушевського одобрювала бунт болохівців проти короля Данила та бунти „пашківської республіки" й різних отаманів проти урядів української держави, яку ці бунти й завалили в наслідок чого і сам Грушевський опинився на скитальщині, звідки повернув на Україну, користаючи з мнимої амнестії окупантів. Та мабуть Грушевський скоро пізнав у Києві свою помилку і тим то він, коли на комісії старої історії України при очолюваній ним Історичній Секції Української Академії Наук у Києві дослідник княжої доби України Андріяшев мав доповідь про болохівців, яких представив в іншому світлі ніж Грушевський, останній вітав його думку. Пишу з пам'яти, не маючи перед собою „України" Грушевського й тим то не можу повторити поглядів Андріяшева; але я сам, розглядаючи цю проблему, думаю, що болохівці були незасимільованими ще цілком кочовиками й тим то для них були ближчі татари ніж наші князі; пізніші поселенці в прикарпатських волостях України, волохи, які начальників своїх громад називали запозиченою від слов'ян назвою „князі", вказують, що болохівці могли бути зайшлими аж над волости верхнього Бога волоськими пастухами з Семигороду. Чи не атавізмові, одідиченому по своїх предках болохівцях, слід приписати непокірливість творців „пашківської республіки" супроти української національної влади.

Нестор Махно з запорізького Гуляйполя перейняв традиції непокірних супроти українських гетьманів, запорізьких отаманів. Саме перед виїздом з Німеччини до ЗДА довелось мені стрінути в мюнхенському переселенчому таборі селянина з Гуляйполя, де населення зберігло традицію про Махна, як оборонця його вольностей; кожне господарство в Гуляйполі постачало своєму „батькові "одного вояка з „тачанкою"; Махно відбував суди в Гуляйполі над злочинцями, скликуючи по запорозькому звичаєві раду найстарших гуляйпільських громадян; кустосові музею запорізької старини в Січеславі (Катеринославі за царських часів, сьогочасному по совєтськи Дніпропетровську) подав Махно записку, що кожний злочинець, який поважився б забрати щонебудь з музейних збірок, буде покараний ним на горло. Мій оповідач був сином заможного гуляйпільця з старшинського козацького роду, що був царським старшиною; тим то на скитальщині він перейнявся гетьманською ідеологією і супроти того на перший погляд видається досить дивним — в одній особі поклонник гетьмана і анархіста Махна. Та останній з його оповідання виходив не таким, за якого вважають Махна з власної автопсії ті борці армії УНР і УГА, які мали нагоду стрінутися з Махном і його військом у 1919 р. Можливе, що мій оповідач є вже в ЗДА і добре було б, щоб він ширше на сторінках преси переповів про традицію Махна в Гуляйполі, що буде також матеріялом для дослідів, подібно як дослідники досліджували гуцульського Олексу Добуша та подільського Юстина Кармелюка, що діяв теж на слідах колишніх болохівців.

Українознавчі досліди цікавляться усім, що було і є в Україні.

Ватикан, Москва та Україна

(Продовження зі стор. 2-ої)

нена за московського царя Івана Грізного, в другій половині 16 стол.

На двір цього царя був висланий папський посол Поссевіно, що робив впродовж десяти літ московській державі великі прислуги (як спинення походу польського короля Степана Баторого на Москву під Псковом). Та це все пішло надаремне, бо Поссевіно не то що не потрапив прихилити царя до справи церковної унії, але ще й сам мусів втікати з життям з Москви.

Щойно ця невдала місія Поссевіно в Москві переконала Апостольський Престіл, що окрім Москви існують ще другі шляхи, якими можна б реалізувати плян церковного об'єднання православних східної Европи з Римом. Це стара традиційна київська митрополія, що церковно об'єднувала український та білоруський нарід. Так зродився новий плян ширення церковної унії на сході Европи через Україну та Білорусь.

Ініціятором того нового пляну став папський посол до Москви, леґат Поссевіно. Покинувши з огірченням Москву по десяти літах царської служби та прибувши в границі литовсько-польської держави він написав твір „Московія", в якім переконує католицький світ, що це безнадійна справа навертати европейський схід шляхом унії на католицтво при допомозі Москви. Одинокою надією довершити цей плян, покищо частинно, це релігійна унія українсько-білоруської Церкви з Римом. Поссевіно нав'язує розмови з провідником українського народу та протектором Православної Церкви в Річипосполитій, кн. Константином Острозьким, що видячи безнадійний стан українсько-білоруської Церкви погоджувався з Поссевіном, що одиноким рятунком для Церкви його народу є Унія з Римом. Розмови Поссевіна з Острозьким дали початок Берестейській Унії (1595-96).

(Докінчення буде)

ВІСТІ З БАЛТІМОР, МД.

Недавня президентська виборча кампанія заторкнула своїм крилом і Балтимор. 23 вересня наше місто гостило губ. Стівенсона, а два дні пізніше, 25 вересня, усі вітали оваційно ген. Айзенгавера! Обі нагоди були використані місцевою Філією УКК-у, щоб і тут звернути увагу обох великих американських мужів на українську справу. Репрезентація УКК-у, з її головою п. Чорнієм, вручила демократичній і республіканській квартирам привітальні письма для обох президентських кандидатів. У письмах присвячено окреме місце поглядові на їхні напрямні заграничної політики з точки інтересу української і американської справ. До письм долучено обом мужам по копії летючок в англійській мові п. н. „Піддержуйте Американізм — поборюйте комунізм", що їх місцевий УККА був виготовив і роздав американській публіці з нагоди святкування „Дня — Я Американець" в нашому місті. Обидва мужі відгукнулись на письма. Губ. Стівенсон прислав зі своєї квартири у Ґрінфілд, Ілл. писемну подяку, ген. Айзенгавер ще того самого дня доручив своїй квартирі у Балтимор подякувати голові п. Чорнієві і зазначив, що він має ще з часу побуту в Европі багато українців своїми приятелями. Шкода, що попри той крок участь українського громадянства не позначилось нічим більше у недавній виборчій кампанії у Балтимор.

Відділ українських книжок в одній великій публічній бібліотеці поволі набирає конкретних форм. Перші 25 книжок, закуплені бібліотекою за старанням місцевого УККА є приміщені у її відділі ч. 4 побіч Укр. Амер. Горожанського Клюбу. Книжки є виставлені на видному місці, а напис перед ними в англ. мові інформує, що це українські книжки. Їхнє число побільшилося внедовзі більш як 20-ма новими книжками, що їх головна бібліотека вже одержала і підготовляє до вжитку українських читачів. Тут слід підкреслити жертвенність українського суспільства, на жаль з-поза Балтимор, що у відповідь на заклик дарувати книжки до бібліотеки („Свобода", ч. 208) відгукнулося прихильно. На нову пропозицію Філії УКК-у закупити 10 найновіших видань у бібліотеці „Свободи" і „Української Книжки" з Дітройту, американська бібліотека приобіцяла Філії УКК-у у письмі з 21 жовтня їх замовити. Як повідомляє згаданий відділ ч. 4 американської бібліотеки, існуючі книжки втішаються популярністю з боку українських читачів, головно молоді. Прикріша є друга справа, бо цей самий відділ бібліотеки жаліється у письмі до місцевого УКК-у, що багато нашої доростаючої молоді, яка приходить до них, перебуває в злому товаристві і робить зле враження тим на окруження. Це спостереження американців є прикре для нас і воно повинно бути осторогою для батьків у Балтимор звернути більшу увагу на своїх дітей.

УСК „Дніпро", що оформився останньої осени у нашому місті, є у повному розгарі своєї праці. Найбільшу діяльність проявляє секція копаного м'яча, що вже ввійшла в члени Національної Ліґи. У своїх лігових змаганнях наші змагуни вже можуть похвалитися двома вигравими. Їхні розгри на площі що неділі притягають щороз більше число публіки і популярні серед українського загалу. Останньої неділі; 23 листопада, наші копуни стрінулися у товариській грі з українськими „сеніорами", яких і добре побили. Своїми ліговими виступами вони одночасно роблять і популярність українській справі, бо американська публіка чує про них лише як про українську дружину. Останньо ідуть заходи створити відбиванкову секцію. Треба лише аматорів того спорту, а у поборенні решти труднощів місцева УМСА оферує свою допомогу і раду.

Біло-російська імперіялістична пропаґанда не забуває і про Балтимор. 17 листопада ми слухали доповідей двох російських отців із Російського Центру при Фордгем Університеті на тему: „Чи є надія на Католицьку Церкву в Росії"? Доповіді були для американців. Були вперті заходи, щоб український хор з Балтімор співав пісні на тому суто-російському вечорі. Українці узалежнювали свою можливу участь від, між іншим, і зміни наголовку вечора на „Чи є надія на Католицьку Церкву в східній Европі"? На це не одержали відповіді. Зміст доповідей відбігав від своєї релігійної теми і був у дусі російського імперіялізму. Ми чули про „російське" населення „східньої Польщі" з-перед 1939 р., що князь Володимир Великий охрестив „Росію", що всі втікачі з Совєтського Союзу по другій світовій війні — це „росіяни" і багато між ними є католиків, вкінці ми були свідками, як російські прелеґенти переконували американців, що „лише дуже мало росіян є совєтами", що „росіяни є найбільш любимий нарід в світі" і т. п. Доповіді були повні етнічних, історичних неконсеквентностей і Філія місцевого УКК-у заняла до них осібне становище у довшому письмі до спонзора того виступу — місцевого відділу „Лицарів Колюмба". Копії того письма вислано балтиморському рим. кат. архиєпископові, сенаторам О'Канорові і Батлерові, президентові Фордгем Університету і до місцевої преси.

В. Сушко.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Йонґставн, О.

Листопадове Свято.

Відділ Українського Конгресового Комітету Америки в Йонґставн і околиці влаштував в неділю, дня 16 листопада ц. р., Листопадове Свято, яке мало вдалий перебіг і було під моральним оглядом дуже успішним.

По Панахидах, які були відправлені в обох українських церквах за Борців, полеглих за волю України, відбувся в Українській Ґалі спільний Святочний Концерт.

П. Юрій Присташ, голова Відділу УККА, відкрив концерт короткою промовою, по чім мішаний хор „Боян", під диригентурою п. А. Когута, відспівав американський гимн. Вступне слово виголосив д-р Р. Стахура. Він вказав, що у кожного поневоленого народу надходить історична хвиля, коли цей народ відчуває зрілість до самостійного життя і коли його стремління до волі і державної незалежности проявляються спонтанним чином. Для українського народу Зах. України ця історична хвиля проявилася Листопадовим Чином 1918 р. Але шлях до волі і самостійности є тяжкий, кривавий і довгий. Бесідник згадав про боротьбу американського народу за волю та незалежність і зазначив, що і найновіша історія учить нас, що кожний нарід, який консеквентно витревало боровся за свою волю і на цім шляху не станув і не заломився, доборовся в кінці волі і державної незалежности. Це історичне правило мусить сповнитися також і що до українського народу. Дай Боже, щоб це сталося якнайскорше!

З дальшими промовами виступали п. Ж. Олексин з Клівленду, б. сотник УСС-ів і також учасник Визвольних змагань та п. Біль Мураль, голова Ліґи Української Молоді Півн. Америки.

П. Ж. Олексин начеркнув в своїй цікавій та добре приготованій промові тло та передісторію Листопадового Зриву а відтак і слідуючі події. На його зазив вшанували присутні славну пам'ять Героїв повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою.

П. В. Мураль в своїй промові, виголошеній англійською мовою, зазначив, що американська українська молодь є свідома свого українського походження, що вона організується і працює для української справи та що все є охота помагати у визвольних стремліннях українського народу та в праці, яку веде в тім напрямі старше покоління.

Ці промови були переплітані виступами мішаного хору „Боян" та мужеського хору „Трембіта". Оба хори, під диригентурою п. А. Когута, відспівали низку народніх та стрілецьких пісень.

З деклямацією виступила п-ні Валентина Стахурова, відома артистка театру М. К. Садовського в Києві та Ужгороді, яка по мистецьки виголосила поему О. Грицая „Листопад". Деклямували також: п-а Зоя Качур Б. Лепкого „І в мене був свій рідний край" та Тарас Горбачевський Л. Гладчука „Це батьківщина моя".

Під кінець хор „Трембіта", враз з цілою залею, відспівав український гимн. — На концерті зібрано на УККА суму 262 дол. і 25 ц.

Цьогорічне Листопадове Свято ще раз задокументувало єдність української думки, почувань та стремлінь і єдність українського серця.

Д-р Р. Стахура.

Милвіл, Н. Дж.

Листопадове Свято

Українсько - Американський Клюб в Милвіл врочисто відзначив Листопадовий Зрив дня 9. листопада ц. р.

Свято відкрив голова Народного Дому п. Ключка, який сказав: наші діти зготовили нам милу несподіванку, а яку побачимо...

І дійсно раділи батьки, бо діти, тут роджені разом з молоддю нової іміграції, влаштували та внесли в це свято молодечого духа, якого так бракує по всіх наших організаціях та імпрезах...

Американським гимном почав хор недавно зорганізований при Клюбі.

Діти: Славка Андраш, Леся Старух, Євген Рудакевич та Ліда Ясінська віддеклямували дуже гарно збірну деклямацію „Рідний Край" (якого й не бачили) та відспівали з чуттям пісню „Заквітчали дівчатонька стрілецьку Могилу."

Реферат: „Що дають нам Листопадові Роковини" виголосив Б. Ясінський.

Хор молодих відспівав гарно: „Журавлі", „Їхав стрілець на війноньку", „Гей у лузі червона калина", та „Ой, видно село".

Соля дітей п. Чаплинської: Марти та Богдана, дитячі деклямації: „1 Листопад" Марти Рудакевич; „Отче наш" Лесі Старух; „Кого я люблю" Ліди Ясінської найбільш промовили до слухачів. Вони, й не бачили цих неозорених і втрачених обріїв рідної батьківщини, та завдяки дбайливій опіці родичів — діти люблять оту далеку та близьку нам Україну.

Прекрасним дуетом: сопрано (М. Мурована) та альт (Н. Чаплинська) „У дві пари несуть мари" закінчили першу частину свята.

У другій частині Аматорський гурток Клюбу відтворив момент Листопадового Зриву. На фоні львівської ратуші та катедри св. Юра присутні побачили українських воїв, що жили, творили, перемагали і вмирали в ті буревійні дні. Коротка та так корисна інсценізація доповнила свято.

Дуже гарні декорації зладив п. М. Дунець. Гроші в сумі $50.50 післано до УКК.

Учасник

Нові Книжки

(**Отрута в чарці.** Написав С. **Ягодовський.** Слово Доброго Пастиря. Видавництво оо. Василіян у ЗДА. Ню Йорк, 1952, стор. 32).

Перед нами маленька книжечка. Вона зачинається оповіданням про перського королевича Кира, і кінчається короткою леґендою про те, як п'яний син убив у похміллі рідного батька та своїх братів. Ця книжечка розповідає про те, яке велике зло спричинює алькоголь. Недавно писали часописи, що в одному тільки Ню Йорку живе 200,000 налогових піяків, на яких місто витрачає кожного року багато мільйонів долярів. „Отрута в чарці" популярно показує читачам, як діє алькоголь на людське здоров'я. Вона наводить свідоцтва лікарів, які лікують тих нещасливих людей, що їх узяв у свою неволю цей страшний ворог людства. Але алькоголь також суспільне зло, а не тільки особисте.

„Приходить Різдво, Новий Рік, Маланка, „запусти", прийдуть вінчання і христини, і поллється горілка широким „дніпровим руслом" по багато накритих столах нашого хрищеного люду. Очі заіскряться, язики задубіють, в головах буде перевертатися, ноги зачнуть несамовито викривлятися. Посиплються соромітські пісни і жарти, гарна й тужлива українська пісня буде заглушена п'яним ревом, загострюватися буде образа і гнів, тяжкою працею зароблені гроші будуть безжурно розсипуватися, а в кутику — схлипуватиме дружина, чи мати...

„На далеких же і широких рідних полях наші рідні брати й сини, герої УПА, з одною барабонькою на вечерю, в голоді й холоді, борються проти жорстокого окупанта, і кривавляться. Кривавляться за те, щоб ми, вигнанці, могли вернутись колись до рідних, теплих хат і зажити свобідним українським життям.

„Чи багато з нас призадумується над тим несамовитим контрастом у житті многострадального українського народу?"

Книжечка „Отрута в чарці" дуже на часі. Її треба не тільки прочитати, але після прочитання зробити належні висновки, бо здоров'я кожного народу і кожної держави — це найбільший її скарб, якого навіть за найбільші гроші не можна набути. А це тимбільш тепер, коли перед нами боротьба з найбільшим ворогом людства — світовим комунізмом.

Л. Луців.

ПОМЕР ЗАСЛУЖЕНИЙ ПЕДАГОГ

Окружною дорогою наспіла вістка, що дня 1-го вересня ц. р. помер в Рогатині, в окупованій большевиками Західній Україні, заслужений педагог Микола Водонос, проживши 69 років.

Його життя та праця як педагога — це ясна сторінка українського народного шкільництва останньої доби на наших рідних землях у Галичині та Закарпатті.

Була це вельми трудяща людина, добрий громадянин та зразковий педагог і адміністратор школи.

У 20 рр. опинився Микола Водонос на Закарпатті, де працював на ниві українського всенародного шкільництва — до хвилі, коли чехи стали позбуватись немилих їм „гостей". Він повертається до Галичини та стає управителем 7-кл. нар. школи „Р. Ш." в Рогатині.

На тому становищі застає його перша большевицька окупація в 1939 р. У большевицькій школі виконує обов'язки завідателя педагогічною частиною для початкових груп в українській середній школі, а після німецької інвазії перебуває знову управу 7-кл. вселюдної школи. І згодом, не розлучається з педагогічною працею до останньої хвилини свого життя, залишаючись на своєму місці, в Рогатині.

Скупі й недокладні вістки з-поза залізної заслони подають, що мин. року серед невідомих обставин утратив праве око, а смерть скосила Його життя ненадійно, після короткої недуги серця дня 1-го вересня 1952.

Його учні, для яких жив і трудився ціле життя, віддали Йому останню послугу.

Вістка про смерть Пок. Миколи Водоноса, що залишився вірний своїм ідеалам до останнього віддиху, викликала на скитальщині глибокий жаль і сум у товаришів праці й учнів Покійного.

В. Р.

КУРСИ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

Відкрито запис студентів на 2-й курс Інституту Заочного Навчання при УВУ. Запис провадиться тимчасово лише на Гуманістичний Відділ. Подавати заяви можуть особи, що скінчили 1-ший курс Інституту Заочного Навчання або відповідну частину студій у високих школах як українських, так і чужоземних.

На 2-му курсі Гуманістичного Відділу викладатимуться: Вступ до мовознавства, вступ до слов'янознавства з граматикою церковнослов'янської мови, українська діялектологія, історія України, історія української літератури, теорія літератури, західня література, історія філософії.

Заяви надсилати на адресу:

Institut d'enseignement par correspondance
27, rue des Bauves
Sarcelles/S. et O., France.

КАРИКАТУРА „РАДЯНСЬКОЇ УКАЇНИ"

„Радянська Україна" — орган ЦК Компартії в Києві вмістив у числі з 6 листопада малюнок О. Козюренка під назвою „Біля ліжка безнадійно хворого". Як виходить з змісту малюнку, хворим є американський капіталізм, що, виснажений недугою, тримає в одній руці смолоскипа з написом: „війна", а у другій — атомову бомбу. Біля хворого увихаються „прислужники капіталізму". З рушником витирати ноги, стоїть ООН, репетує Голос Америки, варять в казані „агресію", галасує світова преса, гарчить на ланцюгові Німеччина, готують, разом з Японією „бактеріологічну зброю". А на колінах перед капіталом Папа і біля нього постать українського еміґранта з вусами, чубом, в шапці з тризубом та закривленою шаблею. Постать тримає в руках миску з якимось плином, правдоподібно кров'ю.

Присутність закордоном великого числа українців — свідків кремлівських злочинів — наявно турбує Москву...

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників!

СОВЄТИ ПРОДУКУЮТЬ ДВА РАЗИ БІЛЬШЕ ЛІТАКІВ ВІД АМЕРИКИ

Лондон. — „Світова Авіяція Дженса Ола", відома британська публікація, твердить, що впродовж цього року Совєтський Союз продукував приблизно два рази стільки літаків, що З'єдинені Держави. Згідно з твердженням цього журналу, Америка продукувала в цьому році приблизно 900 літаків місячно, отже коло 11,000 річно, тоді коли совєтська продукція літаків виносить 22,000 річно.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МОНЕССЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. ап. Петра і Павла, від. 338, що **річні збори відбудуться в неділю, 14. грудня**, о год. 1:30 по полудні в Укр. Клюбовій Галі на 2-ій вул. 213 Скунмейкер Евеню. Проситься всіх членів прийти і заплатити своє місячне. Буде також і вибір уряду на рік 1953. — П. Янковський, предс.; Й. Кудлик, кас.; М. Куць, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє, що **річні збори відбудуться в неділю, 14. грудня**, о год. 1:30 по полудні. Проситься всіх членів прийти на час, бо є багато справ до полагодження. Буде вибір нового уряду на 1953 рік. Члени, що ще не дали жертви на Союзівку, повинні це зробити на цих зборах. — Д. Мішанець, предс.; Д. Базів, кас.; Г. Підскальний, секр.

ЛІТЕЛ ФОЛС, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 330 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 14. грудня, о год. 2. по полудні, в галі Укр. Нар. Дому. Проситься членів явитись на збори, на яких буде вибір уряду на 1953 рік. Довгуючих членів проситься виповнити вкладки, а таксамо даток на Союзівку. — І. Андріїшин, предс.; М. Русин, кас.; Н. Паламар. секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Подається до відома, що **річні збори** Сест. Рож. Пресв. Богородиці, від. 216, відбудуться в неділю, 14. грудня, о год. 2. по полудні, 12205 Парнел Евеню. Обов'язком всіх члениць прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде також вибір уряду на 1953 рік. — П. Мацях предс.; Р. Вілик, кас.; А. Сосновська, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Від. 75, ім. Тов. Запорозька Січ, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 14. грудня, о год. 1. по полудні, в У. Н. Домі під ч. 4655 Мартин вул. Обовязком кожного члена явитись на зборах та вислухати звіту урядників за 1952 рік як рівнож вибрати урядників на 1953 рік. При плаченні вкладок до Союзу проситься зложити не менше як $1 на Союзівку. — Г. Ясінський.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. грудня, в Союзовій Салі, 845 N. Western Ave., о год. 12:30 в полудне. Проситься членів прийти на час і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Г. Бобик, предс.; Н. Сенчишак, кас.; М. Семків, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. — **Річні збори** Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 13. грудня, 7:30 ввечорі, в домі Стефана Берези, 1314 Розел Стр. Обовязком кожного члена і члениці прийти на ці збори і вислухати звітів уряду і контрольної комісії за рік 1952. Буде теж вибір уряду на рік 1953. Члени, що не являться на збори, підлягають карі згідно зі статутом. Члени, що не зложили ще на Союзівку, повинні це зробити на цих зборах. — С. Береза, предс.; І. Ошуст, кас.; А. Андрійців, секр., 19 E. Price St., Linden, N. J.

КЕМБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. 218 повідомляє, що **річні збори відбудуться в неділю, 14. грудня**, о год. 2. по полудні, в Н. Домі, 165 Gordon Ave. Буде річний звіт урядників та контролі й вибір нового уряду. Також і інші важні справи до полагодження. Довгуючі члени мусять вирівнати свої членські вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, що не прибудуть на річні збори, підлягають карі після річної ухвали. — Уряд 218 від.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов ім. І. Франка, від. 146 повідомляє, що **річні збори відбудуться** в неділю, 14. грудня, о год. 1. по полудні, в Укр. Амер. Осередку, 2965 Капендер вул. Просимо членів прийти на річні збори. Буде вибір уряду на рік 1953, а так само є багато таких справ, що тільки рішаються на річних зборах. Буде також приймання нових членів, а тому приведіть їх на збори. — М. Головчак, предс.; Т. Солодкий, кас.; Д. Ферлей і Андрушків, секретарі.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — **Річні збори** Тов. Запорожська Січ, Від. 307 відбудуться в неділю, 14. грудня, о год. 1:30 по полудні, в церковній залі. Увага! Тому, що на цих зборах будеться вибирати уряд на 1953 рік, обов'язані всі члени прибути, щоб вибрати уряд. Рівнож просить вирівняти свої належитості і даток на Союзівку. — М. Сорохтій, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, **матиме річні збори** в суботу, 13. грудня, о год. 8. ввечорі, в Укр. залі. Проситься всіх членів прийти. Хто не прийде, підлягає карі. — Т. Михнів, предс.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — **Річні збори** Бр. св. О. Николая, від. 175 відбудуться в неділю, 14. грудня в Укр. Нар. Домі при вул. Мартин і Мішіґан, о год. 1. по полудні, з таким порядком нарад: Звіт управи і контрольної комісії за рік 1952; Вибір нової Управи на рік 1953; Плачення членських вкладок і впис нових членів. — І. Пелех, предс.; В. Вартош, фін. секр.; В. Вілинський кас.;

McKeesport, Pa. — Lodge 132 (Zaporozka Sicz) will meet on Sunday, December 14. At this meeting new officers gor the year 1953 will be selected. The meeting will be held in the Church hall and will begin as soon as Sunday Mass is over. — D. Smereka, Rec. Sec.

ҐЕРИ, ІНД. — Відділ 100 повідомляє, що **річні збори відбудуться в неділю, 14-го грудня**, о 2. год. по полудні, в International Institute, 321 W. 15th Ave. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — Заряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. „Сокіл", від. 336, відбудуться в неділю, 14. грудня, о год. 1. по полудні, в Укр. Нар. Домі. Проситься членів прийти на збори, вирівняти належні вкладки, як рівнож сплачувати однодолярові датки на Союзівку. Є. Дзядига, рек секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Тов. Рогатинщина, від. 396, повідомляє, що **річні збори відбудуться** в неділю, 14. грудня, в год. 3. по полудні, в галі на 18 and Sidney Sts., S.S. при Укр. Прав. Церкві. Просимо прийти на означений час, бо є багато справ до полагодження. Так само буде звіт за рік 1952 і вибір нового уряду на рік 1953. Так само нагоминається, щоб молодіж взяла участь в тих зборах. — І. Драпала, предс.; Ф. Цюлюпа, кас.; І. Слободян, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Сестр. Неп. Зачаття Пресв. Діви Марії, від. 290, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 14. грудня, 2. год. по полудні, в церковній галі при Church St. 1506. Просимо всіх членів прийти, бо буде вибір уряду. Члени, що ще не зложили свій даток на Союзівку, повинні сповнити свій обовязок на річних зборах. — А. Хімяк, предс.; Ю. Коллар, кас.; М. Іванюк, секр.

ГОРНЕЛ, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, від. 215, повідомляє, що **річні збори** відбудуться 15-го грудня точно о год. 6:30 ввечорі у галі, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на збори та привести нових членів для впису до Союзу. Пригадується членам, що треба вирівняти свою залеглість на Союзівку. Так само треба вибрати уряд на 1953 рік. — І. Вай, предс.; М. Ґалатьо, кас.; І. Назар, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349 відбудуться в неділю, 14. грудня, о год. 2. по полудні, в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартінчук, кас. М. Лісний, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — **Річні збори** Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 13. грудня, в параф. галі при 50 вул. і Полайна, в год. 7:30 ввечорі. Проситься всіх членів бодай раз до року прийти на збори, вислухати звітів уряду і контролі за цей рік і вибрати уряд на 1953 рік. — Г. Гаврилюк, предс.; Е. Влідий, кас.; Г. Гарасим, секр.

PHOENIXVILLE, PA. — St. Peter & Paul, Branch 321, will hold its **yearly meeting** in the Parish Hall, December 14, at 1 o'clock. The Committee urges all members of the "Bratstvo" to be present at the yearly meeting because the election of officers for the year of 1953 will be held. — M. Kurylak, Pres.; D. Bilyk, Treas.; D. Chuck, Secr'y.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", від. 324, повідомляє, що місячні збори членів відбудуться 13. грудня о год. 8-ій ввечорі. Уряд просить членів прибути громадно і вирівняти свої членські внески по кінець року. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Чергові збори Тов. Укр. Нар. Дому, від. 316 відбудуться в четвер, 11. грудня в Товариськім Домі, 831 Джозеф Евеню, в год. 8. ввечорі. Проситься всіх членів прибути на означений час. **Річні збори** Товариства відбудуться в суботу, 20. грудня, також в годині 8. ввечорі. На річних зборах буде вибір уряду на рік 1953, і є багато інших справ до рішення. Тому проситься всіх членів бути на тих двох засіданнях. — Т. Ковтун, предс.; В. Гнатків, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

Посмертна Згадка

ВОЛОДИМИР ЛАШОК, молодий член Тов. Укр. Клюбу Поступового, відділ 70 УНСоюзу, помер 27. листопада 1952 р., у 23. році життя. Покійний родився в Джерзі Сіті, Н. Дж. Оставив у смутку батька Івана і матір Катерину, як теж дві сестри Маріон і Гелену та брата Василя. Похорон відбувся 1. грудня з похоронного заведення Івана Ковальчика до укр. кат. церкви св. Петра і Павла, а відтак на цвинтар Голі Крос, Арлінґтон, Н. Дж. — В. Й. П.!

В. Кушнір, секр.

ТАРЗАН, ч. 2967. Тваринна допомога.

На Тарзанів зов величезні вуха могучої бестії піднеслися немов великі чорні крила. Він підняв свій хобот та пронизливо засурмив.

Нагло величезний самець прямо кинувся на товпу. Стараючися його стримати, М. Люнґа вдарив його сильно важким дратувачем.

Сердито ричачи, чорний Маллюк повернув свій хобот назад, щоб вхопити за ногу М. Люнгу. Виривас його з сідла і, могутнім розмахом, кидає ним стрімголов на перелякану товпу.